

PORADNIK DLA OFIAR

i przewodnik po systemie wymiaru sprawiedliwości karnej

AN ROINN DLÍ AGUS CIRT AGUS ATHCHÓIRITHE DLÍ
DEPARTMENT OF JUSTICE AND LAW REFORM

2010

SPIS TREŚCI

Przedmowa Ministra Sprawiedliwości i Reformy Prawa	1
Słowo wstępne przewodniczącego Komisji ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw	3
Wstęp	5
1. Infolinia dla ofiar przestępstw – poradnik dla ofiar	7
2. Policja – poradnik dla ofiar	10
3. Sądownictwo – poradnik dla ofiar	17
4. Dyrektor urzędu oskarżyciela publicznego – poradnik dla ofiar	23
5. Służba kuratorska – poradnik dla ofiar	27
6. Służba więzienna – poradnik dla ofiar	31
7. Komisja Pomocy Prawnej – poradnik dla ofiar	38
8. Urząd koronera – poradnik dla ofiar	40
9. Trybunał ds. Rekompensat dla Ofiar Przestępstw poradnik dla ofiar	44
10. Ofiary i przepisy prawa	48
11. Użyteczne dane kontaktowe	57

PRZEDMOWA MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI I REFORMY PRAWA

Poradnik ten jest przeznaczony dla osób, które padły ofiarą przestępstwa. W zrozumiały sposób mówi o wsparciu, jakiego można oczekiwać od wszystkich głównych organów państwowych wymiaru sprawiedliwości, a także od organizacji pozarządowych mających kontakt z ofiarami. Niniejszy dokument zobowiązuje te organy do działania zgodnego z postanowieniami ich statutów w najwyższym możliwym stopniu.

Jako Minister Sprawiedliwości i Reformy Prawa chcę, aby niniejszy Poradnik był czymś więcej niż tylko zbiorem słów. Chcę, aby znaczenie tych słów odzwierciedlały faktyczne i mierzalne działania podejmowane w praktyce. Chcę być świadkiem udzielania przez państwowe i pozarządowe organizacje wsparcia ofiarom przestępstw w sposób kompetentny, z wyczuciem i skutecznie. Kompetentne udzielanie wsparcia polega na przekazywaniu informacji w sposób zrozumiały, na traktowaniu sprawy w sposób poufny oraz na świadomym kierowaniu ofiar do innych instytucji, gdy wymaga tego sytuacja. Wsparcie udzielane z wyczuciem polega na postrzeganiu świata z punktu widzenia ofiary przy jednoczesnym przestrzeganiu zasad profesjonalizmu pozwalających na zapewnienie pomocy. Wsparcie skuteczne oznacza pomoc udzielaną we współpracy z innymi organizacjami, gdy jest to podyktowane potrzebami ofiar.

Moim obowiązkiem jest dążenie do poprawy sytuacji ofiar przestępstw. Założyłem Biuro ds. Ofiar Przestępstw, aby zachęcić organizacje państwowe i pozarządowe do udzielania ofiarom wsparcia na najwyższym poziomie. Nieustannie zapewniam Komisji ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw dostępność środków finansowych z przeznaczeniem na pomoc organizacjom pozarządowym udzielającym wsparcia ofiarom przestępstw. Jestem czynnym zwolennikiem prac Forum Konsultacji dla Ofiar Przestępstw założonego przez Komisję. Forum udostępnia grupom ofiar przestępstw platformę komunikacyjną, dzięki której mogą one współtworzyć politykę oraz realizować współpracę opartą na dobrych praktykach. Jestem również odpowiedzialny za wydanie

w 2009 r. Ustawy o postępowaniu karnym (Criminal Procedure Bill, 2009), która po uprawomocnieniu polepszy sytuację prawną ofiar.

Niniejsze wydanie Poradnika dla ofiar i przewodnika po systemie wymiaru sprawiedliwości karnej (Victims Charter and Guide to the Criminal Justice System) nie stanowi dla ofiar przestępstw ostatniego słowa. Jest to krok w dobrym kierunku. Oczekuję pojawienia się aktualizacji poszczególnych statutów w miarę dążenia przez organizacje do świadczenia lepszych lub nowych usług wsparcia na rzecz ofiar, a w szczególności ofiar będących jednocześnie świadkami w procesach.

Dermot Ahern, TD*
Minister Sprawiedliwości i Reformy Prawa

* Teachta Dála, członek irlandzkiego parlamentu

SŁOWO WSTĘPNE PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI DS. WSPARCIA OFIAR PRZESTĘPSTW

Komisja ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw finansuje organizacje świadczące usługi wsparcia na rzecz ofiar przestępstw. Organizacje te udzielają pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, przemocy seksualnej czy handlu ludźmi, a także turystom, którzy padli ofiarą przestępstw, ofiarom niepełnoletnim, rodzinom ofiar, które zmarły, oraz ofiarom przestępstw w ogólnym tego słowa znaczeniu.

Usługi wsparcia oferowane przez te organizacje obejmują:

- towarzyszenie ofiarom w sądzie;
- udzielanie informacji;
- zapewnianie dostępu do infolinii; oraz
- oferowanie wsparcia emocjonalnego i pomocy psychologicznej.

Oprócz ukierunkowanej pomocy organizacji pozarządowych ofiary przestępstw potrzebują również szeregu udogodnień i wsparcia ze strony

agencji państwowych w zakresie wymiaru sprawiedliwości karnej. Wiele z działań podejmowanych przez te agencje opisano w niniejszym Poradniku. Dla ofiar przestępstw bardzo ważną kwestię stanowi uzyskiwanie informacji o przebiegu śledztwa, procedurach wnoszenia oskarżenia, procesach sądowych, podjętych decyzjach i kwestiach związanych z więzieniem oraz nadzorem kuratorskim.

Komisja dokonała analizy Poradnika dla ofiar na prośbę Ministra Sprawiedliwości i Reformy Prawa. Analiza ta zapoczątkowała proces, który ma na celu podniesienie poziomu satysfakcji ofiar przestępstw w odniesieniu do systemu prawa karnego. Komisja ma nadzieję, że niniejszy Poradnik będzie przydatny dla osób, które padły ofiarą przestępstwa, a także dla wszystkich mających kontakt z systemem wymiaru sprawiedliwości karnej.

Ray McAndrew

Przewodniczący Komisji ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw

The background is a vibrant green gradient. In the upper left, there are several overlapping circles of varying sizes, some containing white stars and dots. A jagged, sun-like pattern is visible on the right side. Two thin white curved lines sweep across the lower half of the image, accompanied by a trail of small white dots.

Wstęp

WSTĘP

Niniejszy Poradnik opisuje system wymiaru sprawiedliwości karnej z punktu widzenia ofiary przestępstwa. Określa prawa i przywileje przysługujące ofiarom w zakresie pomocy świadczonej przez różne współpracujące z nimi organy państwowe.

„Ofiara oznacza osobę fizyczną, która doznała szkody, włączając w to uszkodzenie ciała lub szkodę psychiczną, cierpienie emocjonalne lub stratę ekonomiczną spowodowane bezpośrednio przez działania lub zaniechania stanowiące naruszenie prawa karnego państwa członkowskiego.” – Decyzja ramowa UE w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym (2001 r.)

Niniejszy Poradnik składa się z 11 rozdziałów, które obejmują indywidualne statuty następujących organizacji:

- Infolinia dla ofiar przestępstw (Crime Victims Helpline) (organizacja pozarządowa)
- Policja (Garda Síochána) (Gardaí)
- Sądownictwo (Courts Service)
- Dyrektor urzędu oskarżyciela publicznego (Director of Public Prosecutions) (DPP)
- Służba więzienna (Prison Service)
- Służba kuratorska (Probation Service)
- Komisja Pomocy Prawnej (Legal Aid Board)
- Urząd koronera (Coroner Service)
- Trybunał ds. Rekompensat dla Ofiar Przestępstw (Criminal Injuries Compensation Tribunal)

Każdy rozdział zawiera podsumowanie informacji na temat:

tego, czego można oczekiwać od określonych służb;

działań, jakie można podjąć, gdy oczekiwania te nie zostaną spełnione;

roli poszczególnych służb.

Rozdział 10 zawiera również podsumowanie informacji na temat ofiar i obowiązujących przepisów prawa. W ostatnim rozdziale znajdują się użyteczne dane kontaktowe. W każdym rozdziale podano też informacje na temat daty jego opracowania. Poszczególne organizacje przygotowują nowe wersje własnych statutów z wyszczególnieniem daty ich opracowania w przypadku, gdy wprowadzają w nich zmiany w celu ulepszenia świadczonych lub świadczenia nowych usług wsparcia na rzecz ofiar przestępstw.

Należy pamiętać, że Poradnik ma charakter wyłącznie informacyjny. Nie jest dokumentem prawnym ani nie nadaje praw.

1

Infolinia dla ofiar
przestępstw – poradnik dla ofiar

1: INFOLINIA DLA OFIAR PRZESTĘPSTW – PORADNIK DLA OFIAR

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD INFOLINII?

Gdy zadzwonią Państwo na infolinię:

- rozmowa będzie miała charakter poufny;
- zapewnimy czas i miejsce, aby porozmawiać o Państwa przeżyciach związanych z przestępstwem;
- wysłuchamy Państwa z empatią i bez oceniania;
- opowiemy o usługach wsparcia dla ofiar przestępstw dostępnych w pobliżu Państwa miejsca zamieszkania;
- opowiemy o usługach specjalistów świadczonych na rzecz ofiar określonych przestępstw, takich jak przemoc w rodzinie, gwałt, przemoc seksualna lub zabójstwo (w przypadku śmierci ofiary w wyniku morderstwa albo nieumyślnego spowodowania śmierci);
- odpowiemy na pytania dotyczące systemu wymiaru sprawiedliwości karnej;
- pomożemy Państwu nawiązać kontakt z policją lub innymi organizacjami czy służbami;
- udzielimy Państwu informacji o metodach występowania o odszkodowanie, jeżeli będzie to zasadne; oraz
- będziemy tutaj zawsze, gdyby chcieli Państwo zadzwonić jeszcze raz.

W trakcie rozmowy mogą Państwo:

- powiedzieć nam tylko tyle, ile Państwo zechcą;
- nie podawać swojego imienia i nazwiska, jeżeli Państwo nie chcą;
- zadać nam pytania dotyczące systemu sprawiedliwości – jeżeli nie będziemy znać odpowiedzi, znajdziemy je i damy Państwu znać;
- zapytać o informacje na temat innych służb państwowych i pozarządowych prowadzących działalność w zakresie udzielania wsparcia takim osobom jak Państwo;
- omówić sprawy, z którymi muszą sobie Państwo radzić, ponieważ członek rodziny, przyjaciel lub kolega padł ofiarą przestępstwa;
- dowiedzieć się, gdzie uzyskać porady w sprawie bezpieczeństwa;

- dowiedzieć się, w jaki sposób uzyskać pomoc prawną; oraz
- dowiedzieć się, czy przysługuje Państwu prawo do odszkodowania z tytułu szkody poniesionej w wyniku przestępstwa.

Można do nas zadzwonić bez wyraźnej przyczyny czy konkretnego pytania. Jeśli zechcą Państwo po prostu porozmawiać, chętnie Państwa wysłuchamy.
Dane kontaktowe infolinii:

Połączenie Lo-call (opłata jak za połączenie lokalne): 1850 211 407

E-mail: info@crimevictimshelpline.ie

Wiadomość tekstowa: 085 1337711

Strona internetowa: www.crimevictimshelpline.ie

JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ

Jeśli nie spełnimy Państwa oczekiwań, prosimy o kontakt z osobą wymienioną poniżej

Service Co-ordinator

National Crime Victims Helpline

3rd Floor, Block B

Harcourt Centre

Harcourt Street

Dublin 2.

Tel.: (01) 408 6118

Faks: (01) 4086125

E-mail: info@crimevictimshelpline.ie

Strona internetowa: www.crimevictimshelpline.ie

ROLA INFOLINII DLA OFIAR PRZESTĘPSTW

Infolinia dla ofiar przestępstw jest krajową poradnią telefoniczną o charakterze poufnym, prowadzoną przez zespół przeszkolonych wolontariuszy. Jesteśmy

**BIURO DO SPRAW OFIAR PRZESTĘPSTW - MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
I REFORMY PRAWA**

tu, aby słuchać. Udzielamy wsparcia wszystkim ofiarom przestępstw bez względu na to, kiedy przestępstwo zostało popełnione, kto był jego sprawcą i czy zostało zgłoszone policji. Rozumiemy kwestie i trudności, z jakimi borykają się ofiary przestępstw. Staramy się nieść pomoc w taki sposób, aby zapewnić poszkodowanym, że tym razem nie są zdani tylko na siebie.

Infolinia została powołana do życia przez Komisję ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw, którą z kolei założył Minister Sprawiedliwości, Równości i Reformy Prawa. Komisja wspiera finansowo szereg organizacji udzielających pomocy ofiarom przestępstw. Na życzenie udostępniamy dane kontaktowe tych organizacji. Wykaz organizacji udzielających wsparcia ofiarom przestępstw jest również dostępny na stronie internetowej Komisji pod adresem: www.csvc.ie (zakładka: Pomoc ofiarom przestępstw).

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

2

Policja – poradnik dla ofiar

2: Policja – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD POLICJI?

Jeżeli padną Państwo ofiarą przestępstwa lub traumatycznego wypadku:

- szybko odpowiemy na Państwa telefon i zbadamy wniesione zgłoszenie;
- podamy nazwę, nr telefonu i miejsce urzędowania policji prowadzącej śledztwo, a także numer nadany Państwa sprawie (tzw. PULSE incident number), na podstawie którego będziemy w stanie sprawnie zidentyfikować informacje dotyczące sprawy;
- wyjaśnimy kolejne działania i będziemy informować o przebiegu śledztwa, co oznacza, że napiszemy do Państwa, gdy oskarżymy/ wezwiemy lub udzielimy ostrzeżenia podejrzanemu w Państwa sprawie; oraz
- udzielimy Państwu pisemnych informacji na temat infolinii dla ofiar przestępstw i innych usług wsparcia dostępnych dla ofiar przestępstw lub ofiar traumatycznych wypadków. Za pośrednictwem infolinii mogą Państwo uzyskać dostęp do wielu usług wsparcia. Infolinia jest prowadzona przez wolontariuszy i jest jednostką niezależną od policji. Infolinia dla ofiar przestępstw: 1850 211 407.

Jeżeli podejrzany ma się stawić w sądzie, poinformujemy Państwa o następujących kwestiach:

- czy podejrzany przebywa w więzieniu (w areszcie) lub na wolności za kaucją (i na jakich warunkach, np. czy ma zakaz zbliżania się do Państwa lub przebywania w okolicy Państwa miejsca zamieszkania);
- godzinie, dacie i miejscu rozprawy sądowej;
- procesie oskarżenia – jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że zostaną

Państwo wezwani w charakterze świadka, udzielimy Państwu informacji o wsparciu, jakie można uzyskać od organizacji pozarządowych udzielających pomocy ofiarom przestępstw;

- przypadkach, w których zgodnie z prawem przysługuje Państwu, jako ofiarom, prawo do składania zeznań w sądzie na temat wpływu, jaki miało na Państwa popełnione przestępstwo;
- kosztach sądowych; oraz
- ostatecznym rezultacie procesu sądowego.

Jeżeli Państwa pobyt w Irlandii ma charakter turystyczny

Jeżeli Państwa pobyt w Irlandii ma charakter turystyczny i padną Państwo ofiarą przestępstwa lub traumatycznego wypadku, za Państwa zgodą skierujemy Państwa do Irlandzkich Służb Wsparcia Turystów (Irish Tourist Assistance Service).

Numer telefonu do Irlandzkich Służb Wsparcia Turystów: 1890 365 700.

W stosunku do przestępstw seksualnych wykazujemy się szczególną wrażliwością

- zapewniamy obecność policjanta tej samej płci;
- zapewniamy obecność doktora tej samej płci, jeśli to możliwe, na życzenie; oraz
- udzielamy informacji na temat organizacji wspierających ofiary przestępstw seksualnych w Państwa miejscu zamieszkania.

Rodziny ofiar morderstw lub ofiar innego umyślnego zabójstwa

Lokalny nadinspektor policji (Garda Superintendent) będzie w kontakcie bezpośrednio z Państwem lub organizacją udzielającą wsparcia ofiarom, do której zwrócili się Państwo o pomoc. Kontakt pomiędzy Państwem, policjantem prowadzącym śledztwo oraz właściwą organizacją wsparcia zapewni osoba z zespołu śledczego pełniącą funkcję funkcjonariusza ds. współpracy z rodziną (Garda Family Liaison Officer).

Ofiary przemocy w rodzinie

W przypadku przemocy w rodzinie stosujemy politykę tymczasowych aresztowań w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony małżonkom lub partnerom oraz członkom rodziny. Udzielamy również porad w zakresie lokalnych usług wsparcia.

Osoby starsze

W przypadku osób starszych będących ofiarami przestępstw podejmujemy wszelkie zasadne działania w celu ich ochrony i zapewnienia im bezpieczeństwa. Udzielamy również porad odnośnie do bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania oraz w lokalnej społeczności.

Specjalne potrzeby

Jeżeli są Państwo niepełnosprawni, weźmiemy pod uwagę Państwa specjalne potrzeby i wymagania.

Jeżeli nie mówią Państwo po angielsku lub irlandzku

Zapewnimy Państwu bezpłatne usługi tłumacza, aby mogli Państwo, w zakresie w jakim to możliwe, otrzymać równie fachową pomoc jak każda inna ofiara przestępstwa.

Społeczność gejų, lesbijek, osób biseksualnych i transpłciowych

Jesteśmy wrażliwi na sprawy osób należących do społeczności gejų, lesbijek, osób biseksualnych lub transpłciowych. W stosownych wypadkach skierujemy Państwa do funkcjonariusza ds. współpracy z osobami o odmiennej orientacji (Gay Liaison Officer) pracującego w policji.

Przestępstwa na tle rasistowskim

Jeżeli padną Państwo ofiarą przestępstwa na tle rasistowskim:

- dokładnie odnotujemy ten wypadek;
- zbadamy wniesione przez Państwa zgłoszenie; oraz
- skontaktujemy Państwa z funkcjonariuszem odpowiedzialnym za współpracę z mniejszościami etnicznymi (Garda Ethnic Liaison Officer) w Państwa miejscu zamieszkania.

Przestępstwa popełnione przez nieletnich

Jeżeli padną Państwo ofiarą przestępstwa popełnionego przez nieletnich:

- poinformujemy Państwa, jeżeli osoba, która dopuściła się przestępstwa, jest nieletnia;
- weźmiemy pod uwagę wszelkie uwagi, które Państwo, jako ofiara, chcieliby wnieść, jeżeli nieletni zostanie skierowany do programu resocjalizacji młodocianych przestępców (Diversion Programme); decyzja o przyjęciu nieletniej osoby do programu pozostaje jednak w gestii jego dyrektora;
- możemy poprosić, aby byli Państwo obecni przy udzielaniu ostrzeżenia nieletniej osobie;
- możemy zaprosić Państwa do udziału w policyjnej konferencji rodzinnej (Garda Family Conference); oraz
- będziemy stać na straży Państwa interesów jako ofiary w trakcie konferencji, o której mowa powyżej, bez względu na Państwa obecność.

JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ

Jeżeli nasza obsługa okaże się niezadowalająca bądź pojawią się pytania, sugestie lub uwagi odnośnie do dowolnego aspektu potraktowania Państwa przez funkcjonariuszy policji, to uprzejmie prosimy o skontaktowanie się z osobami wymienionymi poniżej.

Lokalny nadinspektor policji (Garda Superintendent)

Szczegółowe dane kontaktowe są dostępne na stronie internetowej www.garda.ie lub w książce telefonicznej (zielone strony) pod hasłem „An Garda Síochána”.

lub

Garda Victim Liaison Office

Garda Síochána,

Community Relations and Community Policing Section,

Harcourt Square,

Dublin 2

Tel.: (01) 666 3880 lub (01) 666 3822 lub (01) 666 3882

Faks: (01) 666 3801

E-mail: crimevictims@garda.ie

(Wszystkie pozostają pod pełną kontrolą w trakcie godzin pracy)
Postaramy się odpowiedzieć na Państwa zgłoszenie najszybciej, jak to możliwe.
Zgłoszenia można również kierować do:

Garda Síochána Ombudsman Commission

150 Abbey Street Upper, Dublin 1.

Połączenie Lo-call (opłata jak za połączenie lokalne): 1890 600 800

Tel.: (01) 871 6727

Faks: (01) 814 7023

E-mail: info@gsoc.ie

Strona internetowa: www.gardaombudsman.ie

ROLA POLICJI

Jesteśmy w pełni świadomi szczególnego miejsca, jakie zajmują ofiary w przypadku pomocy udzielanej przez policję oraz w systemie prawa karnego. Naszym obowiązkiem jest budowanie użytecznych i zapewniających wsparcie relacji z ofiarami przestępstw. Troska o Państwa godność, niepokoje i potrzeby jest dla nas najwyższym priorytetem.

Takie wartości zawodowe, jak szczerść, odpowiedzialność, szacunek i profesjonalizm, a także standardy etyczne stanowią dla nas wytyczne przy wywiązywaniu się z obowiązków i świadczeniu usług policyjnych na rzecz społeczeństwa.

Policja ma za zadanie:

- chronić życie i mienie
- wykrywać przestępstwa i im zapobiegać
- stać na straży pokoju
- dbać o bezpieczeństwo publiczne.

Chcemy być uprzejmi, pomocni oraz pełni szacunku i profesjonalizmu. Jeżeli czują się Państwo zdenerwowani z powodu przestępstwa, które zostało

popelnione, lub traumatycznego wypadku, który się wydarzył, odpowiemy na Państwa potrzeby w troskliwy i wrażliwy sposób.

Po zgłoszeniu przestępstwa przeprowadzimy śledztwo i postaramy się, aby sprawcy ponieśli zasłużoną karę. W związku z tym w uczciwy, szczerzy i bezstronny sposób zgromadzimy wszystkie dowody związane z przestępstwem. Następnie:

- w przypadku mniej poważnych przestępstw, dysponując wystarczającymi dowodami, wniesiemy sprawę do sądu rejonowego w imieniu dyrektora urzędu oskarżyciela publicznego;
- jeśli przestępca ma od 10 do 17 lat, podejmiemy decyzję o tym, czy nadaje się on do programu resocjalizacji młodocianych przestępców (Diversion Programme); lub
- wyślemy wniosek dotyczący śledztwa do dyrektora urzędu oskarżyciela publicznego w celu uzyskania potwierdzenia, czy należy wszcząć postępowanie karne.

Wszyscy funkcjonariusze policji traktują ofiary z godnością i szacunkiem bez względu na ich płeć, rasę, przekonania religijne, pochodzenie etniczne, orientację seksualną, wiek, narodowość, niepełnosprawność, sytuację materialną, stan cywilny lub rodzinny czy też przynależność do grupy etnicznej Travellers.

Dobro i pomoc ofiarom mają dla nas kluczowe znaczenie we współpracy z grupami społecznymi, organizacjami państwowymi oraz pozarządowymi.

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

3

Sądownictwo – poradnik
dla ofiar

3: Sądownictwo – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD SĄDOWNICTWA?

Celem sądownictwa jest opieka nad ofiarami przestępstw poprzez zapewnienie udogodnień i usług, o których mowa poniżej.

- poczekalnie dla ofiar są dostępne w prawie wszystkich zmodernizowanych gmachach sądowych, a także w wielu innych obiektach sądowych;
- w Sądzie Karnym w Dublinie (Criminal Courts of Justice in Dublin) udostępniono z przeznaczeniem dla ofiar przestępstw czteropokojowy apartament wraz z recepcją;
- we wszystkich projektach obejmujących modernizację obiektów sądowych, jeśli było to możliwe, uwzględniono specjalnie wyodrębnione pomieszczenia dla ofiar przestępstw;
- w wielu salach sądowych dostępne są urządzenia do telekonferencji – decyzją sądu mogą one być używane w przypadku wrażliwych świadków do składania przez nich zeznań. Jeżeli takie urządzenia nie są dostępne w sali sądowej, w której odbywa się rozprawa, sąd może podjąć decyzję o zmianie miejsca rozprawy na salę sądową, w której takie urządzenia są dostępne, aby ofiara mogła złożyć zeznania przy ich użyciu;
- miejsca siedzące dla rodziny zmarłego w sprawach o morderstwo lub zabójstwo na rozprawach odbywających się w centralnym i okręgowych sądach karnych są rezerwowane po uprzednim uzgodnieniu;
- ofiary mogą zwiedzać gmach sądu przed procesem po uprzednim uzgodnieniu i jeżeli jest to konieczne;
- funkcjonariusze ds. współpracy z klientami w każdym z naszych biur są dla ofiar przestępstw osobami pierwszego kontaktu. Do ich obowiązków należy uzgodnienie dostępu do pomieszczeń przeznaczonych dla ofiar, jeżeli są dostępne, zarezerwowanie miejsc siedzących dla rodziny ofiary w sprawach o morderstwo lub zabójstwo,

a także zorganizowanie wizyt poprzedzających rozpoczęcie procesu w sądach. Udostępniają oni również dane kontaktowe organizacji pozarządowych udzielających wsparcia ofiarom przestępstw; oraz

- odrębne posiedzenia w sprawach prawa rodzinnego odbywają się w większości głównych obiektów sądowych – pilne przypadki, np. wnioski o wydanie nakazu ochrony, mogą być rozpatrywane również w innych terminach.

Inne usługi

Udzielamy wsparcia i informacji również w następujący sposób:

- nasza strona internetowa (www.courts.ie) dostarcza wielu informacji na temat działania sądów i uczestniczenia w rozprawach sądowych. Strona ta jest dostępna w języku angielskim i irlandzkim, a niektóre publikacje są również dostępne w języku francuskim i hiszpańskim. Strona zawiera zakładkę przeznaczoną dla osób, które wybierają się do sądu po raz pierwszy, w tym w charakterze ofiary lub świadka;
- publikacja pod tytułem „Wizyta w sądzie” (Going to Court) jest dostępna w formie broszury, na DVD lub na naszej stronie internetowej. Zawiera ona wiele informacji na temat tego, jak przebiega rozprawa sądowa, co się dzieje w sądzie, kto w nim występuje, a także jakie działania są podejmowane po zakończeniu procesu;
- usługi tłumacza na sali sądowej są dostępne decyzją sądu dla świadków, którzy nie mówią po angielsku, aby mogli złożyć swoje zeznania lub oświadczenie o doznanej krzywdzie w przypadku, gdy przepisy prawa lub decyzja sądu zezwala na złożenie takiego oświadczenia.

Naszym celem jest obsługa ofiar przestępstw w sposób uprzejmy, uczciwy i wrażliwy. Zamierzamy kontynuować nasze rozmowy ze specjalnymi grupami użytkowników reprezentujących ofiary zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym.

JAKIE DZIAŁANIA MOŻNA PODJĄĆ, JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ?

Naszym celem jest świadczenie w sposób szybki i efektywny usług spełniających potrzeby ich odbiorców. Jeżeli nie są Państwo zadowoleni z uzyskanej obsługi, prosimy o kontakt z funkcjonariuszem ds. obsługi klientów (Customer Service Officer), który zajmuje się skargami.

Dodatkowe osoby do kontaktu:

Head of Customer Services

Tel.: (01) 888 6000

Courts Service

Faks: (01) 888 6090

Phoenix House

Strona internetowa:

15–24 Phoenix Street North

www.courts.ie

Smithfield

Dublin 7

- lokalny urzędnik sądu rejonowego; lub
- lokalny urzędnik sądu rejestrowego.

Dane kontaktowe ostatnich dwóch wymienionych osób są dostępne na stronie internetowej www.courts.ie lub na zielonych stronach książki telefonicznej w części Sądownictwo (Courts Service).

ROLA SĄDOWNICTWA

Służba sądowa została ustanowiona w listopadzie 1999 r. na potrzeby zarządzania działaniem sądów. Zgodnie z przepisami prawa przy wywiązywaniu się z nałożonych na nas obowiązków jesteśmy zobowiązani brać pod uwagę potrzeby użytkowników sądów, w tym świadków i ofiar przestępstw. Nasze obowiązki określa Ustawa o sądownictwie z 1998 r. (Courts Service Act, 1998).

Sądownictwo:

- ponosi odpowiedzialność za zarządzanie działaniem sądów i ich administrację;

- zapewnia udogodnienia dla użytkowników sądów;
- zarządza budynkami sądów i jest odpowiedzialne za ich konserwację;
- udziela informacji na temat systemu sądownictwa; oraz
- uwzględnia potrzeby użytkowników sądów, w tym ofiar przestępstw, przy opracowywaniu polityki i strategii stosowanej w trakcie wywiązywania się ze swoich obowiązków.

Należy zwrócić uwagę, że nie mamy prawa komentować ani interweniować w jakikolwiek sposób w sprawach wydawania wyroków i składania zeznań przez ofiary. Sprawami tymi zajmuje się sędzia, który jest niezależny w pełnieniu swych funkcji. Od decyzji sądu można się odwołać wyłącznie na drodze sądowej.

PRZEWODNIK PO SĄDACH KARNYCH

Sąd	Rozpatrywane sprawy karne	Rozpatrywane przez	Lokalizacja
Sąd rejonowy (District Court)	Przestępstwa mniejszej wagi	Jeden sędzia, brak ławy przysięgłych	130 gmachów sądowych
Sąd okręgowy (Circuit Court)	Przestępstwa wyższej wagi, z wyjątkiem takich czynów, jak morderstwo, gwałt, poważna napaść seksualna Rozpatruje również odwołania od decyzji sądu rejonowego	Jeden sędzia + ława przysięgłych	8 okręgów z przynajmniej jednym sądem okręgowym w każdym hrabstwie
Sąd wyższy (High Court)	Znany jako centralny sąd karny (Central Criminal Court) rozpatrujący sprawy karne pozostające poza jurysdykcją sądu okręgowego, np. sprawy o morderstwo, gwałt lub poważną napaść seksualną	Jeden sędzia + ława przysięgłych	Sąd Karny w Dublinie (Criminal Courts of Justice in Dublin) oraz lokalizacje poza Dublinem w stosownym czasie

Sąd	Rozpatrywane sprawy karne	Rozpatrywane przez	Lokalizacja
Specjalny sąd karny (Special Criminal Court) (założony w 1972 r.)	Specjalne przestępstwa, głównie związane z terroryzmem i poważnymi przypadkami przestępczości zorganizowanej	Jeden sędzia Sądu Najwyższego i dwóch sędziów sądu wyższego	Sąd Karny w Dublinie (Criminal Courts of Justice in Dublin)
Apelacyjny sąd karny (Court of Criminal Appeal)	Odwołania od decyzji sądów okręgowych, centralnego sądu karnego i specjalnego sądu karnego Decyzje są ostateczne, chyba że dotyczą kwestii prawnych o wyjątkowym interesie publicznym	Jeden sędzia Sądu Najwyższego i dwóch sędziów sądu wyższego	Sąd Karny w Dublinie (Criminal Courts of Justice in Dublin)
Sąd Najwyższy (Supreme Court)	Odwołania od decyzji apelacyjnego sądu karnego dotyczących kwestii prawnych o wyjątkowym interesie publicznym Odwołania od nakazów sądu wyższego we wnioskach o ponowne rozpatrzenie sprawy Stany spraw z sądu okręgowego (stan sprawy oznacza pisemne oświadczenie określające fakty sprawy)	Trzech lub w niektórych przypadkach pięciu sędziów Sądu Najwyższego	Four Courts w Dublinie

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

4

Dyrektor urzędu oskarżyciela
publicznego (DPP) – poradnik
dla ofiar

4: Dyrektor urzędu oskarżyciela publicznego (DPP) – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD DPP?

Jeżeli padli Państwo ofiarą przestępstwa, można się zwrócić do nas o:

- uwzględnienie Państwa opinii przy podejmowaniu decyzji o tym, czy występować z oskarżeniem;
- ponowne przeanalizowanie podjętej przez nas decyzji, z którą Państwo się nie zgadzają.

Jeżeli członek rodziny lub gospodarstwa domowego jest ofiarą w sprawie o przestępstwo ze skutkiem śmiertelnym, można się zwrócić do nas o:

- wyjaśnienie, jeśli to możliwe, powodu, dla którego zdecydujemy się nie wnosić oskarżenia. Będziemy tak postępować w sprawach, w których śmierć miała miejsce po dniu 22 października 2008 r. (włącznie).

Jeżeli występują Państwo w charakterze świadka:

- potraktujemy Państwa z szacunkiem i weźmiemy pod uwagę Waszą sytuację osobistą, prawa i godność;
- współpracujemy z policją, aby otrzymywali Państwo bieżące informacje na temat prowadzonej sprawy, w szczególności w przypadku przestępstwa dokonanego z użyciem przemocy lub przestępstwa seksualnego; oraz
- zorganizujemy (na życzenie) spotkanie z prokuratorem oskarżającym i adwokatem przed rozpoczęciem sprawy sądowej. Wyjaśnią oni, co będzie się działo w sądzie, ale nie mogą rozmawiać o zeznaniach, które będą Państwo składać.

Jeżeli oskarżony zostanie skazany, możemy:

- zwrócić się z prośbą do apelacyjnego sądu karnego w celu ponownego rozpatrzenia wyroku, jeżeli naszym zdaniem będzie on zbyt pobłażliwy,

innymi słowy tak lekki, że niezgodny z prawem. Możemy się zwrócić z prośbą o ponowne rozpatrzenie wyroków centralnego sądu karnego, okręgowego sądu karnego oraz specjalnego sądu karnego. Nie możemy wnieść odwołań od decyzji sądu rejonowego.

JAKIE DZIAŁANIA MOŻNA PODJĄĆ, JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ?

W przypadku pytań lub skarg dotyczących naszych usług prosimy o kontakt z osobą wymienioną poniżej.

Director of Public Prosecutions

14 - 16 Merrion Street

Dublin 2

Tel.: (01) 678 9222

Faks: (01) 661 0915

Strona internetowa: www.dppireland.ie

Na naszej stronie internetowej dostępne są również:

- broszura informacyjna dotycząca roli DPP;
- broszura informacyjna dotycząca wizyty w sądzie w charakterze świadka;
- miniprzewodnik po systemie prawa karnego; oraz
- zakładka przeznaczona dla ofiar i świadków.

ROLA DPP

W przypadku zgłoszenia poważnego przestępstwa policja przeprowadzi śledztwo i przyśle akta sprawy do DPP. W trakcie zapoznawania się z aktami sprawy naszym zadaniem jest określenie, czy istnieją wystarczające dowody na to, aby sprawa została oddana do sądu oraz jakiego rodzaju oskarżenie zostałoby wniesione.

Decyzja o wystąpieniu z oskarżeniem

Decyzja o wystąpieniu z oskarżeniem ma poważny charakter, ponieważ może mieć trwały wpływ zarówno na życie ofiary przestępstwa, jak i osoby oskarżonej. Wyłącznie DPP lub jeden z naszych prawników może podjąć decyzję o tym, czy występować z oskarżeniem w takich poważnych sprawach, jak sprawy o morderstwo, przestępstwa seksualne lub śmiertelne wypadki drogowe.

Policja może podejmować decyzje o wystąpieniu z oskarżeniem w mniej poważnych sprawach. Oskarżenie jest jednak wnoszone w imieniu DPP, któremu przysługuje prawo do ukierunkowania policji odnośnie do sposobu prowadzenia danej sprawy.

Przy podejmowaniu decyzji o wystąpieniu z oskarżeniem nasze działania są niezależne. Oznacza to, że żadna osoba, nawet rząd nie może nakazać nam podjęcia określonego działania.

Odstąpienie od oskarżenia

W przypadku gdy podejmiemy decyzję o odstąpieniu od wniesienia oskarżenia, prześlemy powody podjęcia takiej decyzji wyłącznie policji, która prowadziła śledztwo w danej sprawie. Jeśli to możliwe, prześlemy także powody podjęcia takiej decyzji członkom rodziny lub gospodarstwa domowego ofiary, na ich życzenie, w sprawach o przestępstwo ze skutkiem śmiertelnym. Będziemy tak postępować w sprawach, w których śmierć miała miejsce po dniu 22 października 2008 r. (włącznie).

Oddanie sprawy do sądu

Policja powiadomi Państwa o tym, czy podjęliśmy decyzję o wniesieniu oskarżenia, a jeżeli tak, to także gdzie i kiedy odbędzie się rozprawa sądowa. Najpoważniejsze sprawy rozpatrywane są przez:

- centralny sąd karny;
- okręgowy sąd karny; lub
- specjalny sąd karny.

W tym wypadku prawnik działający w imieniu DPP prowadzi sprawę w sądzie. Sprawy o mniejszej randze są rozpatrywane przez sąd rejonowy. W tym wypadku albo policjant, albo prawnik działający w imieniu DPP prowadzi sprawę w sądzie.

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

5

Służba kuratorska –
poradnik dla ofiar

5: Służba kuratorska – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD SŁUŻBY KURATORSKIEJ?

Jeżeli padli Państwo ofiarą przestępstwa:

- przygotujemy sprawozdanie o wpływie przestępstwa na ofiarę w przypadku, gdy sąd uzna to za konieczne;
- możemy zaprosić Państwa do udziału w konferencji rodzinnej z młodocianym przestępcą i udzielić Państwu wsparcia w jej trakcie; oraz
- w przypadku gdy zwrócą się do nas Państwo z taką prośbą, wyjaśnimy znaczenie różnych nakazów, które wykonujemy na rzecz sądu. Informacji udzielamy przez telefon, na piśmie lub podczas osobistej rozmowy, w zależności od okoliczności.

Nakazy sądowe obejmują:

- nadzór kuratorski – w tym wypadku sąd podejmuje decyzję o poddaniu przestępcy pod nadzór kuratora sądowego na okres do trzech lat. Nakaz nadzoru kuratorskiego może zawierać warunki mające na celu zapobieżenie popełnieniu przez osobę skazaną tego samego lub innych przestępstw. Warunki te mogą obejmować uczęszczanie do określonego centrum zwalczania uzależnień lub udział w kursie szkoleniowym bądź kursie doskonalenia zawodowego. W przypadku niespełnienia tych warunków przestępca może być zmuszony do powrotu na salę sądową i w sprawie może zostać wydany nowy wyrok zastępujący wyrok poprzedni;
- prace społeczne – w tym wypadku sąd może nakazać osobie, która ukończyła 16 lat, bezpłatne świadczenie pracy w wymiarze od 40 do 240 godzin. Praca musi zostać wykonana na rzecz społeczeństwa, a osoba musi ukończyć jej świadczenie w terminie jednego roku. Służba kuratorska organizuje i zarządza skierowaniami do pracy społecznej. Osoba, która nie wywiąże się z obowiązku pracy na rzecz społeczeństwa, musi ponownie stanąć przed sądem;
- nadzór w okresie odroczenia wykonania wyroku – sąd może podjąć decyzję o odroczeniu (czyli odłożeniu w czasie) wykonania wyroku na okres zazwyczaj nie dłuższy niż jeden rok w celu umożliwienia

przestępcy przeanalizowania kwestii związanych z przestępstwem. W tym czasie skazany może być zobowiązany do pozostawania pod nadzorem służby kuratorskiej;

- nadzór w związku z częściowym zawieszeniem wyroku – w przypadku gdy sąd zawiesi końcową część wyroku kary pozbawienia wolności, może on poddać skazanego pod nadzór służby kuratorskiej w celu ograniczenia możliwości ponownego popełnienia przestępstwa przez skazanego. Taka osoba może również zostać zobowiązana do udziału w kursie lub programie zatwierdzonym przez sąd. Sąd może wyznaczyć warunki wspierające nadzór;
- **Nadzór** po odsiedzeniu wyroku – sąd może uwzględnić w wyroku przestępcy seksualnego okres nadzoru służby kuratorskiej po zakończeniu przez niego odsiadki wyroku. W tym wypadku sąd także może wyznaczyć warunki wspierające nadzór; oraz
- sankcje społeczne dla młodocianych przestępców – istnieje dziewięć sankcji społecznych stanowiących nadzór kuratorski nad nieletnimi w ramach służby kuratorskiej. Obejmują one różnego rodzaju nakazy dotyczące nadzoru kuratorskiego, a także prac społecznych, dziennych ośrodków i działań o charakterze mentorskim.

W pracy z przestępcami:

- zdecydowanie zachęcamy przestępców, aby poczuli się odpowiedzialni za krzywdy, szkody i cierpienie wyrządzone ofiarom;
- upewniamy się, że przestępcy przeanalizowali kwestie stylu życia lub nastawienia, które odegrały rolę w popełnieniu przestępstwa;
- odnosimy się do prawdopodobnego wpływu przestępstwa na ofiarę, gdy przygotowujemy sprawozdania dotyczące przestępców na potrzeby sądów; oraz
- dbamy, aby programy dotyczące społeczności uwzględniały nasze uwagi i były ukierunkowane na zapobieganie ponownemu popełnianiu przestępstw.

JAKIE DZIAŁANIA MOŻNA PODJĄĆ, JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ?

Służba kuratorska zatrudnia osobę odpowiedzialną za koordynację usług wsparcia świadczonych na rzecz ofiar (Victim Services Coordinator). W przypadku jakichkolwiek pytań, uwag lub skarg dotyczących ofiar prosimy o kontakt z osobą wymienioną poniżej.

Ursula Fernee

Tel.: (01) 817 3631

Assistant Principal Probation Officer

Faks: (01) 817 3644

Victim Service Coordinator

E-mail: ugfernee@probation.ie

The Probation Service

Strona internetowa:

Haymarket

www.probation.ie

Smithfield

Dublin 7

ROLA SŁUŻBY KURATORSKIEJ

Służba kuratorska jest organizacją działającą w ramach Departamentu Sprawiedliwości i Reformy Prawa. Nasi funkcjonariusze nadzoru kuratorskiego pracują z przestępcami na terenie całego kraju zarówno w więzieniach, jak i izbach zatrzymań, aby społeczności były bezpieczniejsze. Naszym celem jest pomoc przestępcom w prowadzeniu lepszego życia, wolnego od przestępstw i krzywd, jakie one wyrządzają

Naszą rolą jest:

- świadczenie usług na potrzeby sądów, w tym nadzorowanie przestępców w społeczności;
- przygotowywanie sprawozdań dotyczących indywidualnych przestępców obejmujących wpływ przestępstwa na ofiarę(y);
- organizowanie konferencji rodzinnych w przypadku przestępców młodocianych, jeżeli wynika to z nakazu sądowego; oraz
- wprowadzanie w życie programów mających na celu ograniczenie zachowań przestępczych oraz zmniejszenie zjawiska wiktymizacji.

W trakcie wykonywania pracy mamy na uwadze uczucia i traumę ofiar.

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

6

Służba więzienna –
poradnik dla ofiar

6: Służba więzienna – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD SŁUŻBY WIĘZIENNEJ?

Do naszych obowiązków należy:

- dążenie do resocjalizacji przestępców skazanych na karę pozbawienia wolności, aby inni ludzie nie stali się ofiarami ich przestępstw;
- zapewnienie, aby we wszystkich przypadkach zwolnienia warunkowego wzięto pod uwagę potencjalne ryzyko wynikające z tego dla ofiary;
- dołożenie wszelkich starań, aby zapobiec temu, by przestępca w więzieniu w dalszym ciągu niepokoił ofiary;
- powiadomienie policji o zwolnieniu każdego przestępcy seksualnego;
- powiadomienie ofiary o wypuszczeniu przestępcy z więzienia zarówno w przypadku zwolnienia warunkowego, jak i w przypadku odbycia wyroku, jeżeli ofiara lub członek jej rodziny sobie tego życzy. W przypadkach gdy zwolnienie wynika z nakazu sądu, zazwyczaj powiadamiamy o tym po fakcie; oraz
- powiadomienie ofiary, jeżeli sobie tego życzy, o innych zdarzeniach związanych z wyrokiem odsiadywanym przez więźnia, np. o przeniesieniu go do innego więzienia lub przesłuchaniu w sprawie warunkowego zwolnienia przez komisję (w przypadku więźniów skazanych na 8 lat więzienia lub więcej).

Informacje na temat zwolnienia lub innych ważnych zdarzeń są udzielane na podstawie wniosku w tej sprawie wysłanego do funkcjonariusza więziennego odpowiedzialnego za kontakty z ofiarami (Prisons Victim Liaison Officer) na adres podany poniżej.

JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ

W przypadku pytań lub skarg dotyczących irlandzkiej służby więziennej prosimy o kontakt z funkcjonariuszem wymienionym poniżej.

Victim Liaison Officer
Irish Prison Service Headquarters
IDA Business Park
Ballinalee Road
Co. Longford

Tel.: (043) 333 5100
Faks: (043) 333 5101
E-mail: vlo@irishprisons.ie
Strona internetowa:
www.irishprisons.ie

ROLA SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

Służba więzienna zarządza więzieniami w Irlandii.

Jesteśmy odpowiedzialni za następujące obszary:

- **więzienia** – zapewniamy bezpieczny i pewny areszt dla osób kierowanych do więzienia przez sądy. Więzienia to zarówno zakłady o zaostrzonym rygorze, jak i „otwarte” obiekty o niższych poziomach zabezpieczeń. Rodzaj więzienia, do jakiego kieruje się więźnia, zależy od popełnionego przez niego przestępstwa, długości wyroku oraz poziomu ryzyka. Więcej informacji na temat więzień i izb zatrzymań w Irlandii umieszczono w dalszej części dokumentu;
- **resocjalizacja** – w celu zapobieżenia ponownemu popełnianiu przestępstw przez więźniów dążymy do resocjalizacji wszystkich przestępców po opuszczeniu przez nich murów więziennych. Służby resocjalizacyjne zajmują się takimi kwestiami, jak zachowania przestępcze, uzależnienie od narkotyków i alkoholu, brak wykształcenia i przeszkolenia, kontrolowanie gniewu i samoopanowanie. Wspiera to rozwój osobisty więźniów i przygotowuje ich do opuszczenia więzienia, co wiąże się z powrotem do życia w społeczeństwie;
- **złagodzenie wyroku** – zgodnie z prawem wyrok może zostać skrócony o jedną czwartą za dobre zachowanie. Prawo to jest brane pod uwagę przez sędziów przy wydawaniu wyroków. W przypadku więźniów odbywających kary dożywocia data zwolnienia nie jest ustalana i mogą oni wyjść na wolność jedynie za zgodą Ministra Sprawiedliwości i Reformy Prawa na wniosek komisji przeprowadzającej przesłuchanie w sprawie warunkowego zwolnienia;

- **zwolnienie z więzienia** – przestępcy są zazwyczaj zwalniani z więzienia po odbyciu wyroku lub po zakwalifikowaniu się do przedwczesnego bądź warunkowego zwolnienia. Skazany na karę dożywotnia więzień po zwolnieniu z więzienia musi przestrzegać pewnych warunków, takich jak nadzór służby kuratorskiej, a także innych warunków mających na celu ochronę społeczności. W przypadku nieprzestrzegania takich warunków więzień musi wrócić do więzienia. Więźniowie mogą podlegać zwolnieniu z więzienia na podstawie odwołania lub innych działań prawnych. W pewnych przypadkach więzień, który nie został skazany, może zostać zwolniony za kaucją po wniesieniu do sądu wniosku w tym zakresie;
- **przestępcy seksualni** – wszyscy przestępcy seksualni zwolnieni z więzienia po dniu 27 września 2001 r. podlegają pewnym restrykcjom. Są oni zobowiązani powiadomić policję o bieżącym adresie zamieszkania i o jego wszelkich zmianach.
- **zwolnienie warunkowe** – pozwala na reintegrację przestępcy w społeczeństwie w zaplanowany sposób. Przypadki zwolnienia warunkowego obejmują:
  - zwolnienie pod warunkiem pozostawania pod bezpośrednim nadzorem służby kuratorskiej;
  - zwolnienie w celu zatrudnienia lub uczestniczenia w programach szkoleniowych;
  - zwolnienie z przyczyn osobistych z powodu złego stanu zdrowia lub okoliczności rodzinnych; lub
  - zwolnienie w celu pomocy więźniowi w reintegracji, gdy zbliża się termin zakończenia odbywanego wyroku.

Rozważając zwolnienie warunkowe więźniów, bierzemy pod uwagę wiele czynników, np. potencjalne niebezpieczeństwo dla społeczności i ofiar przestępstw popełnionych przez tych więźniów. Jeżeli przestępca zostanie warunkowo zwolniony z więzienia, dążymy do tego, aby nie miał on kontaktu z ofiarą popełnionego przestępstwa; oraz

- **komisja prowadząca przesłuchanie w sprawie warunkowego zwolnienia (Parole Board)** – komisja informuje Ministra Sprawiedliwości i Reformy Prawa o długoterminowych wyrokach odbywanych przez więźniów. Składając wniosek o warunkowe lub przedterminowe zwolnienie, komisja bierze pod uwagę szereg czynników. Ofiara lub rodzina ofiary, która zmarła w wyniku przestępstwa, może złożyć swoje oświadczenie komisji. Minister może w pełni lub w części zatwierdzić rekomendację komisji lub całkowicie ją odrzucić.

PRZEWODNIK PO WIĘZIENIACH I IZBACH ZATRZYMAŃ

Dokładamy wszelkich starań, aby więźniowie byli umieszczani w zakładach położonych w jak najbliższym sąsiedztwie miejsca ich zamieszkania tak, by mogli ich odwiedzać krewni i znajomi. Nie zawsze jest to możliwe, np. w przypadku więźniów mogących stanowić zagrożenie dla społeczeństwa i przebywających w więzieniach o zaostrzonym rygorze. Areszt to więzienie, do którego sąd może wysłać skazanego bezpośrednio. Służba więzienna może przenosić więźniów z aresztu do innych więzień lub zakładów

Więzienie	Opis więzienia	Lokalizacja i telefon
Mountjoy Prison	Areszt zamknięty dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie), skazanych w rejonie Dublina	North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2800
Dóchas Centre	Areszt zamknięty dla kobiet w wieku od 18 lat (włącznie), otwarty w styczniu 2000 r., przeznaczony dla kobiet przebywających w areszcie śledczym (tj. więźniarek, które nie zostały jeszcze skazane) lub skazanych przez sądy spoza rejonu Munster	North Circular Road Dublin 7 (01) 885 8987

Więżenie	Opis więzienia	Lokalizacja i telefon
The Training Unit	Częściowo „otwarty” zakład o niższym poziomie zabezpieczeń przeznaczony dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) – działa na zasadzie środowiska wolnego od narkotyków ukierunkowanego na pracę i szkolenie	Glengarriff Parade North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2890
Wheatfield Prison	Areszt zamknięty dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) skazanych w rejonie North Leinster	Cloverhill Road Clondalkin Dublin 22 (01) 626 0011
Limerick Prison	Areszt zamknięty dla mężczyzn i kobiet w wieku od 18 lat (włącznie)	Mulgrave Street Limerick (061) 204 700
Portlaoise Prison	Zamknięty zakład karny o zaostrzonym rygorze dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) – areszt na potrzeby specjalnego sądu karnego	Dublin Road Portlaoise Co. Laois (057) 862 1318
Midlands Prison	Zamknięty zakład karny dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie), otwarty w listopadzie 2000 r., niedawno wybrany na areszt dla mężczyzn skazanych w rejonie South Leinster	Dublin Road Portlaoise Co. Laois (057) 867 2110 or (057) 867 2100
St. Patrick's Institution	Zamknięty zakład dla młodych mężczyzn w wieku od 16 do 21 lat	North Circular Road Dublin 7 (01) 806 2896

Więżenie	Opis więzienia	Lokalizacja i telefon
Shelton Abbey	Otwarty ośrodek dla mężczyzn w wieku od 19 lat (włącznie) – przebywają w nim więźniowie niewymagający wysokich poziomów zabezpieczeń i odsiadujący krótkie wyroki lub których długoterminowe wyroki zbliżają się do końca	Arklow Co. Wicklow (0402) 423 00
Cork Prison	Zamknięty zakład karny dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie)	Rathmore Road Cork City (021) 451 8800
Loughan House	Otwarty ośrodek dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) – przebywają w nim więźniowie niewymagający wysokich poziomów zabezpieczeń albo odsiadujący krótkie wyroki lub których długoterminowe wyroki zbliżają się do końca	Open Centre Blacklion Co. Cavan (071) 985 3020
Castlereagh Prison	Zamknięty zakład karny dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) – areszt dla więźniów przebywających w areszcie śledczym lub skazanych z regionów Ulster oraz Connaught	Harristown Castlereagh Co. Roscommon (094) 962 5213
Cloverhill Prison	Zamknięty zakład karny dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie), otwarty w październiku 1999 r., głównie służy jako areszt dla więźniów śledczych oraz areszt dla osób odesłanych do aresztu śledczego w rejonie Leinster	Cloverhill Road Clondalkin Dublin 22 (01) 630 4530

Więzienie	Opis więzienia	Lokalizacja i telefon
Arbour Hill Prison	Zamknięty zakład karny dla mężczyzn w wieku od 18 lat (włącznie) – większość więźniów odbywa wyroki długoterminowe lub została skazana za przestępstwa seksualne	Arbour Hill Dublin 7 (01) 671 9333

(Data publikacji: czerwiec 2009 r.)

7

Komisja Pomocy Prawnej –
poradnik dla ofiar

7: Komisja Pomocy Prawnej – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD KOMISJI POMOCY PRAWNEJ?

Jeżeli kwalifikują się Państwo do naszych usług:

- zapewniamy terminowe i wysokiej jakości doradztwo prawne oraz zastępstwo w sądzie, jeżeli jest ono wymagane;
- służyliśmy poradą z zachowaniem poufności; oraz
- zapewniamy uprzejme traktowanie zawsze zgodnie z postanowieniami naszej Karty Praw Klienta.

JAKIE DZIAŁANIA MOŻNA PODJĄĆ, JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ?

W celu złożenia skargi dotyczącej jakiegokolwiek aspektu świadczonych przez nas usług prosimy o kontakt z osobą wymienioną poniżej.

Customer Liaison Officer

Legal Aid Board

47 Upper Mount Street

Dublin 2

Tel.: (01) 644 1900

Połączenie Lo-call (opłata jak za połączenie lokalne): 1890 615 200

Faks: (01) 662 3661

Strona internetowa: www.legalaidboard.ie

ROLA KOMISJI POMOCY PRAWNEJ

Komisja Pomocy Prawnej udziela pomocy prawnej i porad w sprawach cywilnych osobom, których nie stać na pokrycie kosztów takiej obsługi. Większość spraw mieści się w obszarze prawa rodzinnego oraz dotyczy przemocy w rodzinie. W przypadku spraw o gwałt i inną poważną napaść

seksualną, a także spraw o handel nielegalnym towarem zastosowanie mają specjalne postanowienia.

Świadczymy usługi poprzez sieć ośrodków pomocy prawnej prowadzących działalność w pełnym i niepełnym wymiarze godzin na terenie całego kraju. W ośrodkach tych pracują nasi adwokaci. Zatrudniamy również prywatnych adwokatów na potrzeby świadczenia usług na rzecz naszych klientów.

Udzielamy porad ofiarom gwałtów i innych poważnych przestępstw seksualnych. Ponadto w trakcie sprawy o gwałt lub inną poważną napaść seksualną oskarżony zwraca się do sądu o wniesienie do sprawy kwestii związanych z wcześniejszymi doświadczeniami seksualnymi ofiary. Wówczas reprezentujemy ofiarę w taki sposób, aby wniosek ten został obroniony. Usługi te są dostępne bez względu na status majątkowy ofiary i bezpłatnie.

Posiadamy wiele ulotek informacyjnych dotyczących świadczonych przez nas usług oraz obszarów prawa objętych prowadzoną przez nas działalnością. Ulotki te, a także wykaz naszych ośrodków pomocy prawnej są dostępne na naszej stronie internetowej lub udostępniane pod adresem podanym poniżej.

Legal Aid Board

Head Office

Quay Street

Cahirciveen

Co. Kerry.

Tel.: (066) 947 1000

Strona internetowa: www.legalaidboard.ie

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

8

Urząd koronera – poradnik
dla ofiar

8: Urząd koronera – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD URZĘDU KORONERA?

Koroner to osoba, która bada przyczyny nagłej, niewyjaśnionej lub gwałtownej śmierci. Poniższe podsumowanie wyjaśnia, czego można oczekiwać od urzędu koronera w przypadku śmierci członka rodziny lub przyjaciela w wyniku przestępstwa.

Obowiązki koronera obejmują następujące obszary działania:

- identyfikacja – identyfikacja ciała zmarłej osoby to rzecz przykra dla członków rodziny lub przyjaciół. W niektórych przypadkach, jeżeli jest to zbyt przykre dla członka rodziny lub przyjaciela, istnieje możliwość, aby dokonał tego ktoś inny w zastępstwie.
- sekcja zwłok – może się okazać, że koroner musi przeprowadzić sekcję zwłok. Jest to specjalne medyczne badanie ciała zmarłego. Koronerzy są świadomi obaw, jakie mają członkowie rodziny lub przyjaciele zmarłego odnośnie do sekcji zwłok. W związku z tym informują oni, gdzie można zasięgnąć informacji, które pomogą w zrozumieniu przebiegu tego badania. Koronerzy udostępniają wyniki przeprowadzonego badania na żądanie i za ustaloną opłatą;
- wydanie ciała do pogrzebu – koronerzy dokładają wszelkich starań, aby wydać ciało zmarłego do pogrzebu bez zbędnych opóźnień. Udzielają oni informacji o przewidywanej dacie i godzinie wydania ciała;
- dochodzenie w celu ustalenia przyczyny zgonu – koronerzy przeprowadzają dochodzenia w celu ustalenia przyczyny zgonu w możliwie jak najkrótszym czasie po śmierci ofiary. Takie dochodzenie jest śledztwem, w trakcie którego bada się przyczyny nagłej, niewyjaśnionej lub gwałtownej śmierci. Policja zazwyczaj powiadamia najszybciej jak to możliwe o dacie, godzinie i miejscu dochodzenia. W trakcie dochodzenia koroner może wyjaśnić, czego ono dotyczy. Koroner stara się być możliwie najbardziej delikatny. Można np.

opuścić salę sądową w momencie składania zeznań przez patologa (specjalny doktor, który przygotowuje raport z badania ciała podczas sekcji zwłok);

- dokumenty – po zakończeniu dochodzenia kopie takich dokumentów, jak raporty z sekcji zwłok są dostępne w biurze koronera za ustaloną opłatą.

W przypadku niektórych zgonów, np. młodych ludzi lub dzieci, koroner może udzielić informacji na temat lokalnych grup i sieci wsparcia, z którymi można się skontaktować w celu uzyskania pomocy. Należą do nich pracownicy socjalni w wielu szpitalach oraz pracownicy poradni pomagających osobom w żałobie. Nie należy to do bezpośrednich czynności wykonywanych przez koronera.

JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ

W celu uzyskania ogólnych informacji na temat naszych usług prosimy o kontakt z właściwym biurem koronera. Imiona i nazwiska, adresy oraz numery telefonów koronerów są udostępniane przez lokalne organy władzy. Są one również dostępne na stronie internetowej www.coroners.ie.

Dodatkowe informacje można również uzyskać, kontaktując się z osobami pracującymi w ośrodku wymienionym poniżej.

Coroner Service Implementation Team

Athlumney House

IDA Business Park

Johnstown

Navan

Co Meath

Tel.: 046 909 1323

Faks: 046 905 0560

E-mail: [csitmail @justice.ie](mailto:csitmail@justice.ie)

ROLA KORONERA

Koronerzy badają przyczyny nagłych, niewyjaśnionych, gwałtownych lub nienaturalnych zgonów na potrzeby wystawienia świadectwa zgonu. Może się okazać, że muszą oni przeprowadzić sekcję zwłok, a po niej czasami dochodzenie. Jest to ważna usługa publiczna, w szczególności dla rodziny i przyjaciół zmarłego.

Dochodzenie jest śledztwem prowadzonym jawnie przez koronera, a czasami ławę przysięgłych. Celem dochodzenia jest:

- ustalenie faktów dotyczących zgonu;
- podanie ustalonych faktów do publicznej wiadomości; oraz
- ustalenie:
  - tożsamości zmarłego;
  - daty i miejsca zgonu; oraz
  - przyczyny zgonu.

Chociaż koroner lub ława przysięgłych mogą przedstawić ogólne zalecenie mające na celu zapobieżenie podobnym zgonom, to **podejmowanie decyzji o winie lub niewinności sprawców zgonu oraz o uznaniu zgonu za przestępstwo karne nie należy do ich obowiązków.**

Koroner jest niezależny w wykonywaniu swoich obowiązków. Weryfikacja decyzji koronera jest możliwa wyłącznie na drodze prawnej. Istnieje np. możliwość odwołania się do sądu wyższego za pomocą wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Koronerzy rozumieją, że chociaż ich śledztwo jest niezbędne, to może ono powodować zdenerwowanie i traumę członków rodziny ofiary. Koronerzy wykonują swoją pracę w sposób możliwie najbardziej delikatny i z zachowaniem szacunku wobec osoby zmarłej, rodziny pogrążonej w żałobie oraz innych osób poruszonych zgonem ofiary.

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

9 | Trybunał ds. Rekompensat dla
Ofiar Przestępstw –
poradnik dla ofiar

9: Trybunał ds. Rekompensat dla Ofiar Przestępstw – poradnik dla ofiar

CZEGO MOŻNA OCZEKIWAĆ OD TRYBUNAŁU?

Trybunał zajmuje się ofiarami przestępstw ubiegającymi się o odszkodowanie z tego tytułu. Na życzenie współpracujemy bezpośrednio z organizacją udzielającą wsparcia ofiarom, która występuje w ich imieniu.

Do naszych obowiązków należy:

- udzielenie informacji pomocnych w celu wypełnienia wniosku o odszkodowanie;
- obsłużenie wnioskodawców w uprzejmy i profesjonalny sposób;
- wysłanie wnioskodawcy pisemnej decyzji w sprawie;
- wypłata należnego odszkodowania w możliwie najkrótszym terminie; oraz
- poinformowanie o prawie do odwołania się od decyzji Trybunału.

Istnieje także możliwość wnioskowania o odszkodowanie z innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej (UE) za szkody poniesione w wyniku przestępstwa dokonanego z użyciem przemocy w takim kraju.

W takim wypadku:

- doradzamy, w jaki sposób wnieść roszczenie; można również wnioskować o odszkodowanie bezpośrednio na stronie internetowej Komisji Europejskiej <http://ec.europa.eu/> (zob. zakładka: Odszkodowania dla ofiar przestępstw (Compensation to crime victims);
- udostępniamy formularze wniosków;
- przygotowujemy tłumaczenie wniosku i odpowiedzi w nim podanych, jeżeli państwo członkowskie nie akceptuje wniosków w języku angielskim; oraz
- jesteśmy adresatem korespondencji dotyczącej roszczenia innego państwa członkowskiego (na życzenie wnioskodawcy) i przekazujemy ją we właściwe ręce.

JEŚLI NIE SPEŁNIMY PAŃSTWA OCZEKIWAŃ

Mogą Państwo złożyć apelację od pierwszej decyzji Trybunału.

W przypadku pytań lub skarg dotyczących naszych usług prosimy o kontakt z osobą wymienioną poniżej:

The Chairman

Criminal Injuries Compensation Tribunal

13 Lower Hatch Street

Dublin 2

Tel.: (01) 661 0604

Faks: (01) 661 0598

E-mail: criminalinjuries@justice.ie

Strona internetowa: www.justice.ie (zob. zakładka: Pozostałe funkcje regulacyjne (other regulatory functions), która zawiera wniosek i szczegółowe informacje na temat programu)

ROLA TRYBUNAŁU DS. REKOMPENSAT DLA OFIAR PRZESTĘPSTW

Trybunał ds. Rekompensat dla Ofiar Przepępstw prowadzi program odszkodowań z tytułu uszkodzenia ciała poniesionego w wyniku przestępstwa, którego stali się Państwo ofiarą. Trybunał prowadzi odrębny program odszkodowań dla funkcjonariuszy więziennych, którzy odnieśli obrażenia ciała wskutek przestępstwa, którego stali się ofiarą. Członków Trybunału mianuje Minister Sprawiedliwości i Reformy Prawa.

Program odszkodowań z tytułu uszkodzenia ciała poniesionego wskutek przestępstwa pozwala na zwrócenie się z wnioskiem o zwrot kosztów i strat poniesionych bezpośrednio w wyniku przestępstwa dokonanego z użyciem przemocy lub w wyniku próby zapobieżenia popełnienia przestępstwa, lub też podczas ratowania czyjegoś życia. Program ten zapewnia również otrzymanie płatności rodzinie ofiary, która zmarła wskutek przestępstwa dokonanego z użyciem przemocy.

Schemat działania:

- w sprawie odszkodowania decyzję podejmuje zazwyczaj jeden członek Trybunału;
- w przypadku niezadowolenia z podjętej przez Trybunał decyzji istnieje możliwość odwołania się od niej do trzech członków Trybunału (z wyłączeniem członka, który podjął decyzję pierwotną);
- następnie przy drzwiach zamkniętych zorganizowane zostanie nieformalne przesłuchanie w sprawie wniesionego odwołania – nie jest wymagane zastępstwo prawne;
- Trybunał nie ponosi żadnych kosztów prawnych, jakie mogą być należne w związku z posiedzeniem; oraz
- zapłata odszkodowania jest jednorazowa; jednakże w niektórych przypadkach dozwolone są wypłaty zaliczkowe.

Dyrektywa UE odnosząca się do rekompensat dla ofiar przestępstw określa zasady współpracy pomiędzy państwami członkowskimi UE w zakresie udzielania odszkodowań ofiarom przestępstw popełnionych w innym państwie członkowskim. Rozpatrujemy roszczenia z innych państw członkowskich. Pomagamy również osobom mieszkającym w Irlandii w występowaniu o roszczenia do innych państw członkowskich.

Nakazy sądowe

Sąd może nakazać zapłatę odszkodowania na rzecz ofiary przez przestępcę w ramach wyroku w sprawie karnej. Służba kuratorska nadzoruje zapłatę odszkodowania na podstawie nakazu sądowego, jeżeli tak wynika z decyzji sądu.

Ofiara może wnieść sprawę cywilną o odszkodowanie przeciw przestępcy. Wniesienie takiej sprawy zależy od ofiary i jej zespołu prawnego. Przy przydzielaniu odszkodowania Trybunał jest zobowiązany do potrącenia wszelkich środków otrzymanych przez ofiarę od przestępcy.

10

Ofiary i przepisy prawa

10: Ofiary i przepisy prawa

Ten rozdział zawiera podsumowanie przepisów prawa mających zastosowanie do ofiar przestępstw.

Wstęp

Sąd może powołać ofiarę na świadka w sprawie karnej. Ofiara nie jest jednak stroną w sprawie karnej i zazwyczaj nie jest zastępowana prawnie. To władze państwowe wnoszą sprawę.

Niemniej jednak niektóre przepisy prawa dotyczą bezpośrednio ofiar. Poniżej przedstawiamy ich krótką charakterystykę. Przygotowaliśmy ją, uwzględniając poszczególne etapy przebiegu sprawy, czyli:

- etap śledztwa;
- etap potencjalnego wniesienia oskarżenia;
- etap rozprawy sądowej; oraz
- etap skazania.

W dalszej kolejności przedstawiamy podsumowanie przepisów prawa dotyczącego przemocy seksualnej i przemocy w rodzinie. Na końcu rozdziału umieściliśmy informacje na temat niektórych przestępstw karnych.

Śledztwo

Zeznania składane przez dzieci przy użyciu sprzętu wideo

Policjant lub inna przeszkolona osoba może nagrać przy użyciu sprzętu wideo rozmowę z dzieckiem, które nie skończyło jeszcze 14 lat, przeprowadzoną w ramach śledztwa mającego na celu ustalenie, czy dziecko takie padło ofiarą przestępstwa dokonanego z użyciem przemocy lub przestępstwa seksualnego, bądź też przestępstwa związanego z handlem nielegalnym towarem. Nagranie to lub jego fragment może zazwyczaj zostać wykorzystane w sądzie jako dowód. Oznacza to, że dziecko nie musi składać zeznań w sali sądowej. Dziecko może jednak zostać przesłuchane przez sąd w sprawie zeznań, które złożyło w trakcie nagranej rozmowy. Takie przesłuchanie może zostać przeprowadzone przy użyciu połączenia telekonferencyjnego. Dzięki czemu dziecko nie będzie musiało przebywać w sali sądowej.

Zastraszenie

Przestępstwem jest wyrządzenie krzywdy lub zagrożenie osobie pomagającej policji w śledztwie, lub świadkowi, przysięgłemu bądź też członkowi rodziny ofiary. O wystąpieniu takiej sytuacji należy powiadomić policję.

Potencjalne wniesienie oskarżenia

Kaucja

Osoba oskarżona o popełnienie przestępstwa może wystąpić do sądu o zwolnienie za kaucją. Ustanowienie kaucji oznacza, że osoba oskarżona i oczekująca na proces nie przebywa w więzieniu. Osoba oskarżona o popełnienie przestępstwa (nazywana „oskarżonym”) pozostaje niewinna do czasu udowodnienia jej winy. W związku z tym oskarżony może uzyskać zgodę na zwolnienie za kaucją, z wyłączeniem niektórych przypadków, np.:

- gdy istnieje ryzyko, że oskarżony będzie wywierać wpływ na świadków, a także ofiarę;
- gdy istnieje ryzyko, że oskarżony nie stawi się na procesie; lub
- gdy osoba jest oskarżona o popełnienie poważnego przestępstwa i gdy istnieje ryzyko, że popełni inne poważne przestępstwo, jeżeli wyjdzie na wolność za kaucją – za poważne przestępstwo uważa się przestępstwo, za popełnienie którego można zostać skazanym na wyrok pobytu w więzieniu przez okres pięciu lat lub dłużej.

Jeżeli wniosek o zwolnienie za kaucją zostanie odrzucony, oskarżony trafia do więzienia. Może on ponownie złożyć wniosek o ustanowienie kaucji, jeżeli jego proces nie zaczyna się w ciągu czterech miesięcy od daty odrzucenia pierwszego wniosku o ustanowienie kaucji.

Jeżeli decyzja o ustanowieniu kaucji jest pozytywna, oskarżony musi się stawić w sądzie na koniec okresu zwolnienia za kaucją i nie wolno mu popełnić żadnych innych przestępstw w tym okresie. Sąd może podjąć decyzję o ustanowieniu dodatkowych warunków przy ustalaniu kaucji – np. może zabronić oskarżonemu przebywania w określonych miejscach lub kontaktowania się z określonymi osobami.

Policjant może zwrócić się do sądu o nakaz aresztowania osoby zwolnionej za kaucją, jeżeli uważa on, że osoba taka ma zamiar złamać warunki zwolnienia za kaucją. Jeżeli nakaz zostanie udzielony, policjant może zaaresztować taką osobę i doprowadzić ją przed oblicze sądu. Sąd może skierować taką osobę do więzienia.

Jeżeli oskarżony nie pojawi się w sądzie na koniec okresu zwolnienia za kaucją lub złamie warunki ustanowienia kaucji, może zostać aresztowany i doprowadzony przed oblicze sądu, jeśli sąd tak zadecyduje. Wówczas sąd może skierować taką osobę do więzienia do czasu rozpoczęcia procesu.

Rozprawa sądowa

Zeznania składane przy użyciu połączenia telekonferencyjnego

Jeśli sąd nie posiada zasadnych powodów, aby zakazać korzystania z urządzeń do przeprowadzania telekonferencji, nieletni, którzy nie ukończyli 18 roku życia, mogą składać zeznania przy użyciu połączenia telekonferencyjnego z sądem w sprawach dotyczących przestępstw dokonanych z użyciem przemocy lub przestępstw seksualnych, lub w przypadku handlu ludźmi. Jeżeli sąd wyrazi zgodę, dowolna inna osoba może złożyć zeznania przy użyciu połączenia telekonferencyjnego w sprawach dotyczących przestępstw dokonanych z użyciem przemocy, przestępstw seksualnych lub handlu ludźmi. Sąd może również zezwolić na połączenie telekonferencyjne z innym krajem. Sędzia oraz prawnicy w sądzie nie noszą peruk ani tog w trakcie połączenia telekonferencyjnego w sprawach, o których mowa powyżej.

W przypadku składania zeznań przy użyciu połączenia telekonferencyjnego w sądzie rejonowym w sprawach dotyczących przestępstw dokonanych z użyciem przemocy, przestępstw seksualnych lub handlu ludźmi przez osobę, która nie ukończyła jeszcze 18 lat, sędzia może zezwolić również na nagranie przy użyciu urządzeń wideo tego zeznania w celu jego późniejszego wykorzystania w rozprawie sądowej.

Sąd może zezwolić osobie, która się boi lub może zostać zastraszona, na złożenie zeznań przy użyciu połączenia telekonferencyjnego.

Pomoc prawna w sprawach o gwałt lub napad seksualną

Komisja Pomocy Prawnej udziela porad ofiarom gwałtów i innych poważnych przestępstw seksualnych. Ponadto, w trakcie sprawy o gwałt lub inną poważną napad seksualną, oskarżony zwraca się do sądu o wniesienie do sprawy kwestii związanych z wcześniejszymi doświadczeniami seksualnymi ofiary. Wówczas Komisja Pomocy Prawnej reprezentuje ofiarę w taki sposób, aby wniosek ten został obroniony. Usługi te są dostępne bez względu na status majątkowy ofiary i bezpłatnie (zob. rozdział 7 „Komisja Pomocy Prawnej – poradnik dla ofiar”).

Skazanie

Sprawozdanie o wpływie przestępstwa na ofiarę oraz oświadczenia

Sąd musi wziąć pod uwagę wpływ przestępstwa na ofiarę przy wydawaniu wyroku w sprawach o przestępstwa dokonane z użyciem przemocy lub przestępstwa seksualne. Dowód ten sporządzany jest dla sądu w formie sprawozdania. Sąd może zwrócić się z prośbą do specjalisty, np. kuratora sądowego lub członka ośrodka

pomocy ofiarom gwałtu, o sporządzenie pisemnego sprawozdania o wpływie przestępstwa na ofiarę. Sprawozdanie to powinno zawierać informacje na temat krzywd fizycznych, emocjonalnych, umysłowych, majątkowych lub seksualnych poniesionych przez ofiarę w wyniku przestępstwa. Nie jest ono tożsame z oświadczeniem o doznanej krzywdzie składanym przez ofiarę.

W przypadku gdy ofiara zwróci się do sądu o wysłuchanie jej zeznania na temat wpływu, jaki przestępstwo dokonane z użyciem przemocy lub przestępstwo seksualne miało na ofiarę, sąd jest zobowiązany do wysłuchania takiego zeznania. Nazywa się je oświadczeniem o doznanej krzywdzie. Oświadczenie można złożyć osobiście lub przez zastępcę prawnego.

W sprawach, w których ofiara zmarła wskutek popełnionego przestępstwa, sąd nie ma obowiązku zapoznania się z oświadczeniem rodziny ofiary. Obecnie niektórzy sędziowie dopuszczają jednak złożenie takiego oświadczenia. Prawo podlega jednak zmianom. Planuje się wprowadzenie nakazu wysłuchania przez sąd zeznania, powszechnie nazywanego oświadczeniem o doznanej krzywdzie, złożonego przez rodzinę zmarłej ofiary lub rodzinę ofiary, która nie może mówić sama za siebie, bądź jeżeli rodzina ofiary sobie tego życzy.

Przemoc seksualna

W sprawach o gwałt lub napaść seksualną tożsamość ofiary nie jest podawana do publicznej wiadomości. W trakcie spraw o gwałt lub poważną napaść seksualną obecne na sali sądowej mogą być wyłącznie strony bezpośrednio zainteresowane w sprawie oraz media. Rodzic, krewny lub przyjaciel może towarzyszyć ofierze w sądzie.

Przemoc w rodzinie

Wiele aktów przemocy mających miejsce w domach rodzinnych stanowi przestępstwa karne. Są one jednak zazwyczaj rozpatrywane przez sądy cywilne. W takich sprawach sąd może wydać nakaz ochrony strony poszkodowanej. Sprawy sądowe, w trakcie których takie nakazy są wydawane, odbywają się w sądzie wyłącznie w obecności stron bezpośrednio zainteresowanych w sprawie. Rodzic, krewny lub przyjaciel może towarzyszyć ofierze w sądzie, jeśli sędzia wyrazi na to zgodę.

Nakazy sądowe

Sąd może wydać wiele różnego rodzaju nakazów w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie. Należą do nich:

- **nakaz ochrony** – zakazuje on wymienionej osobie używania przemocy lub grożenia jej użyciem, molestowania lub straszenia osoby, która

wystąpiła z wnioskiem o wydanie takiego nakazu, lub innych osób pozostających na jej utrzymaniu, w tym dzieci. Może on również zabronić wymienionej osobie, jeżeli mieszka ona gdzie indziej, obserwowania domu osoby, która wystąpiła z wnioskiem o wydanie takiego nakazu; oraz

- **orzeczenie zakazu zbliżania się** – nakazuje wymienionej osobie opuszczenie miejsca zamieszkania osoby, która wystąpiła z wnioskiem o wydanie takiego orzeczenia, oraz zakazuje wstępu do takiego miejsca do momentu, aż sąd postanowi inaczej.

Wydanie nakazu ochrony lub orzeczenia zakazu zbliżania się może potrwać kilka tygodni. W pilnych przypadkach można wystąpić z wnioskiem o wydanie następujących nakazów:

- **warunkowe orzeczenie zakazu zbliżania się** – pełni taką samą funkcję jak orzeczenie zakazu zbliżania się, z tym że wchodzi w życie ze skutkiem natychmiastowym i obowiązuje do czasu rozstrzygnięcia przez sąd sprawy o wydanie ostatecznego orzeczenia zakazu zbliżania się. Wydawane w przypadku, gdy istnieje bezpośrednie ryzyko poniesienia poważnej szkody przez osobę występującą z wnioskiem o wydanie takiego orzeczenia lub osób pozostających na jej utrzymaniu, w tym dzieci. Orzeczenie takie może zostać wydane bez wymogu obecności w sądzie osoby wymienionej w tym orzeczeniu (taka czynność nazywana jest „ex parte”) lub bez konieczności zawiadomienia takiej osoby; oraz
- **orzeczenie nakazu ochrony** – pełni taką samą funkcję, jak nakaz ochrony, z tym że wchodzi w życie ze skutkiem natychmiastowym i obowiązuje do czasu rozstrzygnięcia przez sąd sprawy o wydanie ostatecznego nakazu ochrony lub orzeczenia zakazu zbliżania się.

W niektórych przypadkach Zarząd Opieki Zdrowotnej i Społecznej (Health Services Executive, HSE) może wystąpić z wnioskiem o wydanie nakazów w imieniu osób poszkodowanych.

Przestępstwa przemocy w rodzinie

Jeżeli sąd wydał nakaz ochrony, orzeczenie zakazu zbliżania się, warunkowe orzeczenie zakazu zbliżania się lub orzeczenie nakazu ochrony wobec określonej osoby, a osoba taka nie przestrzega takiego nakazu, popełnia ona wtedy przestępstwo karne.

Jeżeli sąd wydał orzeczenie zakazu zbliżania się lub warunkowe orzeczenie zakazu zbliżania się w odniesieniu do określonego lokalu, a osoba wymieniona w orzeczeniu nie zezwala osobie, która uzyskała orzeczenie lub osobie pozostającej na jej utrzymaniu (dziecku), na wstęp do tego lokalu lub usiłuje uniemożliwić im wejście do tego lokalu, popełnia ona wtedy przestępstwo karne.

Każda osoba, która popełni takie przestępstwa, może zostać postawiona przed sądem. Jeżeli sąd uzna taką osobę za winną popełnionego przestępstwa, może ona zostać ukarana grzywną lub karą pozbawienia wolności. Sąd może również uznać taką osobę za winną obrazy sądu.

Inne przestępstwa karne

Prawo karne dotyczy wielu różnych przestępstw. Niniejsza część opisuje pokrótce niektóre z głównych przestępstw.

Kradzież

Z kradieżą mamy do czynienia, gdy jedna osoba nieuczciwie zabierze mienie należące do drugiej osoby (właściciela) bez jej zezwolenia i bez zamiaru jego zwrotu.

Napad rabunkowy

Napad rabunkowy to kradzież, w przypadku której osoba dokonująca kradzieży używa lub grozi użyciem siły w trakcie jej popełniania.

Włamanie

Włamanie polega na tym, że jedna osoba wchodzi do budynku bez zgody drugiej strony w celu dokonania kradzieży lub wyrządzenia szkód. Poważne lub kwalifikowane włamanie ma miejsce, gdy włamywacz posiada broń lub materiały wybuchowe.

Napaść

Z napaścią mamy do czynienia, gdy jedna osoba użyje siły wobec drugiej osoby lub grozi jej użyciem siły bez zgody drugiej strony.

Napaść skutkująca wyrządzeniem krzywdy lub poważnej krzywdy stanowi poważne naruszenie prawa.

Niebezpieczna jazda

Niebezpieczna jazda to prowadzenie pojazdu w sposób stanowiący niebezpieczeństwo dla społeczeństwa. W takich przypadkach pod uwagę brany jest stan pojazdu, miejsce, rzeczywiste oraz spodziewane natężenie ruchu.

Niebezpieczna jazda skutkująca śmiercią lub poważnym uszkodzeniem ciała stanowi dwa z najbardziej poważnych naruszeń prawa powodowanych niebezpieczną jazdą.

Przestępstwa seksualne

Przestępstwo seksualne ma miejsce wtedy, gdy mężczyzna lub kobieta zostanie zaatakowana w sposób nieprzyzwyczajony.

Poważne lub kwalifikowane przestępstwo seksualne ma miejsce wtedy, gdy w przestępstwie seksualnym ofiara doświadczy poważnej przemocy, groźby poważnej przemocy, poważnego uszkodzenia ciała lub upokorzenia.

„Gwałt z art. 4” ma miejsce wtedy, gdy w przestępstwie seksualnym członek nawet minimalnie zostanie wprowadzony do ust lub odbytu bądź gdy przedmiot trzymany przez inną osobę nawet minimalnie zostanie wprowadzony do pochwy.

Gwałt ma miejsce wtedy, gdy mężczyzna odbywa niezgodny z prawem stosunek płciowy z kobietą, która w momencie zbliżenia nie wyraża na to zgody – w takich przypadkach mężczyzna wie, że kobieta nie zgadza się na odbycie stosunku lub nie zwraca uwagi na to, czy kobieta zgadza się na odbycie stosunku w trakcie zbliżenia.

Morderstwo i nieumyślne spowodowanie śmierci

Morderstwo ma miejsce, gdy jedna osoba planuje zabić lub spowodować poważne uszkodzenie ciała drugiej osoby i zabije taką osobę.

Nieumyślne spowodowanie śmierci ma miejsce wtedy, gdy jedna osoba zabije drugą osobę, nie mając takiego zamiaru. Nieumyślne spowodowanie śmierci może mieć miejsce także wtedy, gdy sprawca planuje zabić lub spowodować poważne uszkodzenie ciała drugiej osoby, lecz pozostaje to poza jego kontrolą, ponieważ został on sprowokowany lub gdy jest on mylnie przekonany, że jest to konieczne w samoobronie.

Handel ludźmi

Handel ludźmi ma miejsce wtedy, gdy dana osoba rekrutuje, sprowadza, zapewnia zakwaterowanie, zatrudnia oraz przejmuje opiekę nad inną osobą dorosłą lub dzieckiem w celu ich wykorzystania:

- do pracy;
- w celach seksualnych; lub
- w celu usunięcia organów.

Jeżeli osoba pochodzenia irlandzkiego dopuści się popełnienia takiego typu przestępstwa w innym kraju, może ona zostać postawiona przed obliczem sądu w Irlandii i skazana. Jeżeli dowolna osoba dopuści się popełnienia takiego typu przestępstwa względem osoby pochodzenia irlandzkiego w innym kraju, może ona zostać postawiona przed obliczem sądu w Irlandii i skazana.

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

11: Użyteczne dane kontaktowe

Organizacja	Dane kontaktowe
Infolinia dla ofiar przestępstw (Crime Victims Helpline)	Service Coordinator National Crime Victims Helpline 3rd Floor, Block B Harcourt Centre Harcourt Street Dublin 2 Tel.: (01) 408 6118 Faks: (01) 479 3296 E-mail: info@crimevictimshelpline.ie Strona internetowa: www.crimevictimshelpline.ie
Policja (An Garda Síochána)	Garda Victim Liaison Office An Garda Síochána Community Relations and Community Policing Section Harcourt Square Dublin 2 Tel.: (01) 666 3805 E-mail: crimprev@iol.ie lub crimeprevention@garda.ie
Sądownictwo (Courts Service)	Head of Customer Services Courts Service Phoenix House 15–24 Phoenix Street North Smithfield Dublin 7 Tel.: (01) 888 6000 Faks: (01) 888 6090 Strona internetowa: www.courts.ie

Organizacja	Dane kontaktowe
Dyrektor urzędu oskarżyciela publicznego (Office of the Director of Public Prosecutions, DPP)	Director of Public Prosecutions 14–16 Merrion Street Dublin 2 Tel.: (01) 678 9222 Faks: (01) 661 0915 Strona internetowa: www.dppireland.ie
Służba kuratorska (Probation Service)	Ursula Fernee Assistant Principal Probation Officer Victim Service Coordinator The Probation Service Haymarket Smithfield Dublin 7 Tel.: (01) 817 3631 Faks: (01) 817 3644 E-mail: ugfernee@probation.ie Strona internetowa: www.probation.ie
Służba więzienna (Prison Service)	Victim Liaison Officer Irish Prison Service Headquarters IDA Business Park Ballinalee Road Longford Tel.: (043) 333 5100 Faks: (043) 333 5101 E-mail: vlo@irishprisons.ie Strona internetowa: www.irishprisons.ie (Wykaz więzień – strona 41)

Organizacja	Dane kontaktowe
Komisja Pomocy Prawnej (Legal Aid Board)	Customer Liaison Officer Legal Aid Board 47 Upper Mount Street Dublin 2 Tel.: (01) 644 1900 Połączenie Lo-call (opłata jak za połączenie lokalne): 1890 615 200 Faks: (01) 662 3661 Strona internetowa: www.legalaidboard.ie
Centrum Darmowych Porad Prawnych (Free Legal Advice Centres, FLAC)	Free Legal Advice Centres 13 Lower Dorset Street Dublin 1 Linia informacyjna i referencyjna: 1890 350 250 Tel.: (01) 874 5690 Faks: (01) 874 5320 Strona internetowa: www.flac.ie
Centrum Obsługi Prawnej Społeczności Ballymun (Ballymun Community Law Centre)	Ballymun Community Law Centre 34 Shangan Road Ballymun Dublin 9 Tel.: (01) 862 5805 Faks: (01) 862 5800 Strona internetowa: www.bclc.ie

Organizacja	Dane kontaktowe
Informacje obywatelskie (Citizens Information)	Na terenie całego kraju Połączenie Lo-call (opłata jak za połączenie lokalne): 1890 777 121 Strona internetowa: www.citizensinformation.ie Lokalne biura – prosimy o sprawdzenie w książce telefonicznej w sekcji biznesowej pod hasłem Informacje obywatelskie (Citizens Information).
Urząd koronera (Coroner Service)	Coroner Service Implementation Team Athlumney House IDA Business Park Johnstown Navan Co. Meath Tel.: (046) 909 1323 Faks: (046) 905 0560 E-mail: csitmail@justice.ie Strona internetowa: www.coroners.ie
Trybunał ds. Rekompensat dla Ofiar Przestępstw (Criminal Injuries Compensation Tribunal)	Chairman Criminal Injuries Compensation Tribunal 13 Lower Hatch Street Dublin 2 Tel.: (01) 661 0604 Faks: (01) 661 0598 E-mail: criminalinjuries@justice.ie Strona internetowa: www.justice.ie (zob. zakładka: Pozostałe funkcje regulacyjne (other regulatory functions))

Organizacja	Dane kontaktowe
Centralny Organ Władzy ds. Uprowadzenia Dzieci (Central Authority for Child Abduction)	Udziela pomocy w przypadkach uprowadzenia dzieci, naruszenia praw do opieki, z Irlandii do kraju objętego konwencją haską, konwencją luksemburską lub postanowieniami Brukseli II, bądź do Irlandii z kraju objętego konwencją Department of Justice and Law Reform Bishop's Square Redmond's Hill Dublin 2 Tel.: (01) 479 0200 Faks: (01) 479 0201 E-mail: child_abduct_inbox@justice.ie Strona internetowa: www.justice.ie (zakładka: Sprawiedliwość dla młodzieży, dzieci i rodzin (Youth Justice, Children and Family), link: Międzynarodowe uprowadzenia dzieci (International Child Abduction))
Komisja ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw (Commission for the Support of Victims of Crime)	Wykaz organizacji pozarządowych udzielających wsparcia ofiarom przestępstw znajduje się na stronie internetowej Komisji ds. Wsparcia Ofiar Przestępstw pod adresem: www.csvc.ie
Irlandzka Sieć Ośrodków Pomocy Ofiarom Gwałtu (Rape Crisis Network Ireland)	Krajowa sieć ośrodków pomocy ofiarom gwałtu – szczegółowe informacje na temat ośrodków pomocy ofiarom gwałtu na terenie całego kraju znajdują się na stronie internetowej sieci Tel.: (091) 563 676 Infolinia ośrodka pomocy ofiarom gwałtu w Dublinie (Dublin Rape Crisis Helpline): 1800 778 888 Strona internetowa: www.rcni.ie

Organizacja	Dane kontaktowe
Grupa Pomocy Kobietom (Women's Aid)	Udziela wsparcia i informacji kobietom i dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie, które potrzebują pomocy doraźnej lub ciągłej Infolinia: 1800 341 900 Strona internetowa: www.womensaid.ie
Amen	Oferuje poufne usługi infolinii, udziela wsparcia i informacji dla mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie Tel.: (046) 902 3718; po godzinach (086) 194 7270 Strona internetowa: www.amen.ie
Krajowe Biuro ds. Zapobiegania Przemocy w Rodzinie, Przemocy Seksualnej i Przemocy Uwarunkowanej Płcią (National Office for the Prevention of Domestic, Sexual and Gender-based Violence, Cosc)	Cosc Department of Justice and Law Reform 2nd Floor, Montague Court Montague Street Dublin 2 Tel.: (01) 476 8680 Faks: (01) 476 8619 E-mail: cosc@justice.ie Strona internetowa: www.cosc.ie

(Data publikacji: czerwiec 2010 r.)

